

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра обліку і оподаткування

Робоча програма (силабус) вибіркового освітнього компонента
Облік на підприємствах малого бізнесу

Реалізується в межах освітньої програми галузі знань

07 «Управління та адміністрування»

за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: Л. Полятикіна Лариса ПОЛЯТИКІНА, к.е.н., доцент
(підпис) (прізвище, ініціали)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування (назва кафедри)	протокол від <u>06.06.2024</u> р. № <u>16</u>
	Завідувач кафедри <u>Гордієнко М.І.</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Декан факультету, де реалізується освітня програма Лишенко М.О.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Гордієнко М.І.
(ПІБ)
Гаркуша С.А.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Г. Вар Надія Баранів
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.06. 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Облік на підприємствах малого бізнесу						
2.	Факультет/кафедра	Економіки і менеджменту/Обліку і оподаткування						
3.	Статус ОК	Вибіркова навчальна дисципліна						
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	Облік і оподаткування/ 071 «Облік і оподаткування» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти						
5.	ОК може бути запропонований для	Облік і оподаткування 071 «Облік і оподаткування»						
6.	Рівень НРК	6 рівень НРК						
7.	Семестр та тривалість вивчення	Для денної форми: 7 семестр, 1-15 тиждень. для заочної форми: 5 курс, 2 с.т. курс						
8.	Кількість кредитів ЄКТС	Обсяг навчальної дисципліни становить 4 кредити ЄКТС – денна форма навчання. Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредити ЄКТС – заочна форма навчання.						
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	денна форма			заочна форма			
		Контактна робота(заняття)		Самостійна робота	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		30	30	-	90	14	10	-
10.	Мова навчання	українська						
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Полятикіна Лариса Іванівна к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування						
11.1	Контактна інформація	м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160, факультет Економіки і менеджменту, кафедра Обліку і оподаткування (ауд. 109е), тел.. +380666693347 l.poliatykina@ukr.net						
12.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Дисципліна «Облік на підприємствах малого бізнесу»– спрямована на формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок, які дають змогу ефективно використовувати на практиці сучасні отримані знання на рівні, який відповідав би вимогам підготовки висококваліфікованих фахівців; надання знань про стан та тенденції розвитку підприємств малого бізнесу, про інформаційну технологію вирішення завдань управління, пов'язаних з використанням сучасних засобів і методів, про правила ведення власної справи, надання достатнього рівня знань і навичок з обліку і оподаткування результатів діяльності підприємств (організацій, установ).</p> <p>Вивчення дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти компетентностей – здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, контролю, аналізу, аудиту та оподаткування в процесі професійної діяльності з урахуванням особливостей галузевого розвитку регіону, що передбачає застосування теорій, концепцій, методик та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної</p>						

		області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя; використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування; здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення; застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання; здатність здійснення облікових процедур із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій
13.	Мета освітнього компонента	Озброїти майбутнього спеціаліста теоретичними знаннями та практичними навиками бухгалтерського обліку, навчити особливостей застосування різних форм і методів залежно від напрямку діяльності підприємств малого бізнесу.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на дисциплінах: Бухгалтерський облік (загальна теорія), Фінансовий облік, Звітність підприємств,. Освітній компонент не є основою для вивчення інших освітніх компонентів.
15.	Політика академічної доброчесності	Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: - самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених даним силабусом; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Практичні роботи виконуються за індивідуальними завданнями, які студенти отримують від викладача. Індивідуальне завдання складається з двох частин: 1) підготувати науково-дослідну роботу, відповідно до теми заняття; 2) захистити роботу перед викладачем та аудиторією. Усі роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту при умові текстових запозичень не більше 20%. У випадку недотримання даних вимог робота повертається на доопрацювання. При виявленні повторного порушення вимог академічної доброчесності студент не допускається до захисту. У разі виконання практичної роботи не за отриманим завданням результати анулюються, а студент отримує нову тему для опрацювання.
16.	Посилання на курс в Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=581

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК					Як оцінюється ДРН
	ПРН01. Знати та розуміти базові економічні поняття, положення, принципи, закони, пов'язані з обліком, аналізом, аудитом і оподаткуванням; навички професійної етики; навички аналізу виробничих ситуацій, процесів, видів діяльності і практичного застосування набутих компетенцій, з урахуванням особливостей галузевого розвитку регіону.	ПРН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.	ПРН05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств	ПРН06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.	ПРН11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.	
<p>Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»</p>						
ДРН 1. Знати теоретично-правову основу організації малого бізнесу і завдання їх обліку	X					виконання завдань, експрес-опитування, тест множинного вибору
ДРН 2. Знати особливості ведення бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва. Розуміти концептуальні основи спрощеної форми обліку суб'єктів малого підприємництва	X		X		X	виконання завдань, експрес-опитування, тест множинного вибору
ДРН 3. Знати методику і техніку ведення облікових, аналітичних і	X		X		X	виконання завдань, експрес-

аудиторських процедур, різних ділянок фінансово-господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва						опитування, тест множинного вибору
ДРН 4 Вивчити організацію побудови бухгалтерського обліку у малому бізнесі за простою системою			X	X	X	виконання завдань, експрес-опитування, тест множинного вибору
ДРН 5. Розуміти особливості побудови обліку у бізнесі за подвійною системою Вміти відображати основні господарські операції суб'єктів малого підприємництва	X		X		X	виконання завдань, експрес-опитування, тест множинного вибору
ДРН 6. Будувати бухгалтерський баланс та інші регламентовані звіти		X	X		X	виконання завдань, експрес-опитування, тест множинного вибору
ДРН 7. Вивчити організацію обліку у селянському (фермерському) господарстві	X		X		X	виконання завдань, експрес-опитування

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу (денна/заочна)				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з	Лаб. з.		
<i>Тема 1. Організація малого бізнесу в Україні і завдання обліку.</i> 1. Завдання обліку організації малого бізнесу в Україні 2. Стан організації малого бізнесу в Україні.	4/2	2/-		10/20	Основні джерела: 1,2, 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14 Додаткові джерела: 1,7,9,10 Програмне забезпечення: 1
<i>Тема 2. Особливості ведення бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва.</i> 1. Основні поняття суб'єктів малого підприємництва 2.. Спрощена форма обліку суб'єктів малого підприємництва 3. Особливості обліку при виконанні робіт суб'єктів малого підприємництва.	6/2	4/2		20/20	Основні джерела: 2, 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14 Додаткові джерела: 1,8 Програмне забезпечення: 1
<i>Тема 3. Організація побудови бухгалтерського обліку у малому бізнесі за простою системою.</i> 1. Загальна побудова обліку 2. Поточний облік господарських операцій виробництва 3.. Облік власності засновника.	6/2	6/2		10/20	Основні джерела: 2, 3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14 Додаткові джерела: 1,8 Програмне забезпечення: 1,3
<i>Тема 4. Особливості побудови обліку у бізнесі за подвійною системою.</i> 1. Загальна побудова обліку за подвійною системою 2. Характеристика підприємства та варіанту обліку	4/2	6/2		10/22	Основні джерела: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Додаткові джерела: 2, 4, Програмне забезпечення: 1, 3
<i>Тема 5. Організація обліку в малих і спільних підприємствах за варіантами обліку.</i> 1. Облік касових та валютних операцій 2. Облік коштів на рахунках в банках, фінансових вкладень та цінних паперів 3. Форми розрахунків, облік розрахункових та кредитних операцій 4. Облік матеріальних запасів в малих підприємствах.	6/4	6/2		20/22	Основні джерела: 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 Додаткові джерела: 2, 4, 5, 6, 9, 10 Програмне забезпечення: 1, 3
<i>Тема 6. Організація обліку у</i>	4/2	6/2		20/22	Основні джерела: 2, 3,

¹Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

селянському (фермерському) господарстві. 1. Створення і функціонування селянських (фермерських) господарств 2. Фінансова звітність селянських фермерських господарств 3. Оренда землі та розрахунки за неї					4, 7, 8,11, 12, 13, 14 Додаткові джерела: 1,2, 3, 7; Програмне забезпечення: 1,
Всього	30/14	30/10		90/126	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)
ДРН 1. Знати теоретично-правову основу організації малого бізнесу і завдання їх обліку	Словесні: монологічні; діалогові.	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час засвоєння знань: аналізують явища, формулюють проблеми)
ДРН 2. Знати особливості ведення бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва Розуміти концептуальні основи спрощеної форми обліку суб'єктів малого підприємництва	Словесні: монологічні; діалогові.	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час засвоєння знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)
ДРН 3. Знати методику і техніку ведення облікових, аналітичних, аудиторських процедур, різних ділянок фінансово-господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва	Словесні: монологічні; діалогові. Наочні: демонстрація	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час засвоєння знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)
ДРН 4. Вивчити організацію побудови бухгалтерського обліку у малому бізнесі за простою системою.	Словесні: монологічні; діалогові. Наочні: демонстрація	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час засвоєння знань: аналізують явища, самостійно формулюють висновки)
ДРН 5. Розуміти особливості побудови обліку у бізнесі за подвійною системою. Вміти відображати і господарські операції.	Словесні: монологічні; діалогові. Наочні: демонстрація	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час засвоєння знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)
ДРН 6. Будувати бухгалтерський баланс та інші регламентовані звіти	Словесні: монологічні; діалогові.	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час засвоєння знань,)
ДРН 7. Вивчити організацію обліку у селянському (фермерському) господарстві	Словесні: монологічні; діалогові. Наочні: демонстрація	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час засвоєння знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

1.2. Сумативне оцінювання

1.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Виконання завдань	55 / 55%	кожне практичне заняття
2.	Експрес-опитування	30 / 30%	кожного практичного заняття
3.	Тест множинного вибору	15 балів / 15%	8 тиждень

1.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Виконання завдань	<29 балів	30-35 балів	36-40 балів	41-55 балів
	Завдання не виконано	Завдання виконане, але деякі питання не розкриті, мають місце неточності	Завдання виконане, але мають місце незначні неточності	Завдання виконане, всі питання розкриті
Експрес-опитування	0 балів	12-14 балів	15-18 балів	18-30 балів
	Відсутні знання по теоретичним питанням	Низький рівень знань теоретичних питань	Володіння понятійно-категоріальним апаратом, фаховою термінологією, теоретичними знаннями, незначні неточності у відповідях на питання	Володіння понятійно-категоріальним апаратом, фаховою термінологією, теоретичними знаннями
Тест множинного вибору	0 балів	7-9 балів	10-12 балів	13-15 балів
	Вірно вирішено менше 60 % тестів	Вірно вирішено 60-75 % тестів	Вірно вирішено 76-89 % тестів	Вірно вирішено більше 90 % тестів

1.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
	Настанови викладача в процесі виконання завдань	Кожного практичного заняття
	Усне опитування	Кожного практичного заняття
	Спостереження за ходом вирішення завдань, обговорення та усні коментарі викладача	Кожного практичного заняття
	Контроль за виконанням завдань	Кожного практичного заняття
	Перевірка тестів і обговорення результатів тестування	8 тиждень

²Зазначити компонент сумативного оцінювання

³Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

2. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Introduction to Accounting Information Systems, International Edition 8th / James A. Hall, Lehigh University, 840 p.
2. Белова І., Семенишена Н., Генезис становлення облікової системи малих підприємств в Україні *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Випуск 1-2. С. 26-48. DOI:<https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.026>
3. Гура Н.О. Мельник Т.О. Облік на підприємствах малого бізнесу: навчальний посібник. Київ.: Центр навчальної літератури, 2017. SBN 978-617-7594-02-3
4. Карпушенко М.Ю. Проблемні питання оподаткування суб'єктів малого підприємництва, Комунальне господарство міст, 2017, випуск 131 ISSN 0869-1231 с.22-25.
5. Кіндрацька Г. І., А. Г. Загородній, Ю. І. Кулиняк. Аналіз господарської діяльності. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320с. URL :<https://oaz.conf.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/04/PD-AGD-2019.pdf>
6. Кіндрацька Г.І. Аналіз господарської діяльності : [практикум]. 2-ге вид., доопрац. і допов. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 156 с.
7. Савченко Т.С., Гнесь О.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами суб'єктів малого підприємництва. Молодий вчений 2017., №10(50) с.1054-1058
8. Роженько, О.В. Лекції з дисципліни Економіка малого бізнесу: для студентів ступеня «бакалавр». М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підприємництва і торгівлі. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 234 с.
9. Тютюнник Ю.М., Єрмоленко В.М. Детермінований факторний аналіз фінансових результатів підприємств малого бізнесу навч. пос. Київ.: Центр учбової літератури.; 2017. 488с.
10. Чижевська Л. Сучасний стан та механізми забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів аудиторської діяльності. Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". 2017. № 862. С. 261-267.

6.1.2. Методичне забезпечення

11. Полятикiна Л.І. Облік на підприємствах малого бізнесу. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності «Облік і оподаткування», Суми, 2023. 30с. (протокол № 6 від 23 січня 2023 р.)
12. Полятикiна Л.І. Облік на підприємствах малого бізнесу. Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності «Облік і оподаткування». Суми, 2023. 31с. (протокол № 6 від 23 січня 2023 р.)
13. Полятикiна Л.І. Облік на підприємствах малого бізнесу. Конспект лекцій з дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності «Облік і оподаткування». Суми, 2023. 76с. (протокол № 6 від 23 січня 2023 р.)
14. Методичний комплекс «Облік на підприємствах малого бізнесу» в програмі MOODLE. URL <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=581>

6.2 Додаткові джерела

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні
2. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
3. Порядок обліку платників податків і зборів : наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1588 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 22.04.2014 р. № 462) URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11>.
4. Порядок обліку сум податків та зборів, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. № 1233 URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1233-2010-%D0%BF>.
5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 URL :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591) URL :http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4185.html.
7. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні. Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI зі змінами та доповненнями // URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
9. Матвіїв М. Я., Хомин П. Я. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за різними формами: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 352 с.
10. Михайлов М.Г., Полятикiна Л.І., Славкова О.П., Органiзацiя бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу.; навч.пос. Київ.:Центр учбової літератури.; 2008. 320с.

6.3. Програмне забезпечення

1. Дистанційний курс в програмній оболонці Moodle.
2. Програмне забезпечення «BAS», конфігурація «Бухгалтерія»;
3. Програмне забезпечення «М.Е.Дос»

